

Vi är experter inom personbilar, transportbilar och service för Renault och Dacia. Varmt välkomna till oss på Hedin Automotive Jägersro Malmö & Lund.

Hedin Automotive Jägersro
Jägersrovägen 100, 21237 Malmö
Tel: 040-671 11 00

Hedin Automotive Lund
Porfyrvägen 13, 224 78 Lund
Tel: 046- 23 51 00

DACIA

Info Express

År 8, Nr. 75 • 23 juni - 31 aug. 2025 • 24 sidor • www.infoexpress.se • www.xpressmedia.eu • FRIVILLIGT OM DU GILLAR INNEHÅLLET, se S. 2

Ryska påverkanskampanjer mer avancerade än man tidigare trott

S. 10

Nya litiumgruvor kan halvera EU:s importbehov

S. 20

Sötningsmedel i dryck: En hälsoframgång eller marknadsföringstaktik?

S. 18

HELT NYA SUBARU FORESTER KRAFTFULL, SMIDIG OCH SÄKER

VI ÄR MALMÖS
NYA SUBARU
ÅTERFÖRSÄLJARE

SPARA UPP TILL 40.000:- med XFuel*

3 ÅRS FRI SERVICE**

SUBARU FORESTER med ADVENTURE-paket fr. **399.900:-**
Alla säkerhetssystem och fyrhjulsdraft ingår alltid

Bränsleförbrukning: 8,1 l/100 km, CO₂-utsläpp: 151 g/km (WLTP). Bilen i annonsen är extra utrustad. *Erbjudandet gäller vid köp av en Subaru Forester modellår 2025 med XFuel-paketet. Går ej att kombinera med andra erbjudanden, rabatter eller andra. **Efter vid 1500, 3000 och 4500 mil.

CITY MOTOR

www.citymotor.se

Jägershillgatan 6, 040-42 06 02, Mån-Fre 09-18, Lör 11-15

SUBARU

Peberholm i fokus: ny politisk vision väcker debatt

Fotograf: Öresundsbron

Den konstgjorda ön Peberholm (Pepparholm på svenska) i Öresund hamnar plötsligt i fokus. Köpenhamns integrations- och sysselsättningsborgmästare Jens-Kristian Lütken (V) föreslår nu att ön skulle kunna omvandlas till ett

affärsområde med hotell, konferenscenter och kontor. Tanken är att lösa bristen på affärslokaler och hotellrum i Köpenhamn och samtidigt stärka samarbetet över Öresund.

– Platsen är unik: mellan två länder, mitt

i vattnet, lättillgänglig via motorväg och järnväg, säger Lütken till TV2 Kosmopol.

Men förslaget får hård kritik från naturorganisationer. Peberholm, som byggdes i samband med Öresundsbronns öppning 2000, är sedan starten skyddad som Natura 2000-område och är hem för över 600 växtarter och 30 häckande fågelarter.

– Idén är fullständigt orealistisk. Många arter på Peberholm är strikt knutna till denna unika miljö och skulle försvinna vid exploatering, säger biologen Knud N. Flensted från Dansk Ornitologisk Forening BirdLife.

Eftersom Danmark är bundet av EU:s fågeldirektiv och habitatdirektiv skulle en omvandling av Peberholm kräva omfattande juridiska ändringar och politiska beslut på högsta nivå.

Trots motståndet planerar danska Venstre att lyfta frågan i höstens budgetförhandlingar. Förslaget kan därmed bli en het politisk fråga i Köpenhamn under 2025.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se

Källa: TV2 Kosmopol, 14 juni 2025

Nytt!

XPRESS DEALS

Gratis digital annonsering!
Köp en annons i Info Express eller
Öresund Spotlight – få gratis digital
annonsering på Xpress Deals!

0761-888-442

office@xpressdeals.eu

www.xpressdeals.eu

Info / Express

X Solutions HB. Org nr: 969778-9353
Tidningschef/Ansvarig utgivare: Laurentiu Mihai
E-post: office@infoexpress.se
Distribution: X Solutions HB
Tryck: Pressgrannar AB, Linköping

Kontaktuppgifter

Webbsida: www.infoexpress.se
Redaktion: office@infoexpress.se
Annonsering: annonsering@infoexpress.se
Hälsa på: hello@infoexpress.se
Vi ser fram emot att få se din hälsning!

PRIS: FRIVILLIGT OM DU TYCKER
OM INNEHÅLLET!

GÄLLER VID UTDELNING

Swish: 123 213 99 05 X Solutions HB

Allt material i tidningen lagras digitalt. För ej beställt material ansvarar ej. De som sänder in material anses medge till digital lagring och publicering.

RENAULT & DACIA

Vi är experter inom personbilar,
transportbilar och service för
Renault och Dacia.

Varmt välkomna till oss på Hedin
Automotive Jägersro Malmö & Lund.

Hedin Automotive Jägersro
Jägersrovägen 100, 212 37 Malmö
Tel: 040- 671 11 00

Hedin Automotive Lund
Porfyrvägen 13, 224 78 Lund
Tel: 046- 23 51 00

DACIA

Nya byggregler från 1 juli – viktig information för dig som vill bygga

De nya reglerna ger mer frihet för dig att bygga, men det är nu ditt ansvar att dokumentera och bevisa att ditt bygge är säkert och hållbart.

Boverket har tagit fram nya byggregler som gäller från och med 1 juli 2025. Det kommer att vara en övergångsperiod under ett år fram till 30 juni 2026 då du som söker bygglov, eller lämnar in en anmälan, väljer om du vill tillämpa de gamla byggreglerna (BBR 30) eller Boverkets nya byggregler.

Här är de viktigaste förändringarna:

- Fokus på funktion istället för detaljer. Byggnader ska nu uppfylla funktionella krav som säkerhet och hållbarhet, istället för att följa detaljerade regler.

- Större ansvar för byggherren. Som byggherre kommer du att ha större ansvar för att visa att byggnaden uppfyller kraven på säkerhet och hållbarhet.

- Enklare regler, men mer dokumentation. Reglerna blir mindre detaljerade men du måste dokumentera och förklara varför dina lösningar uppfyller kraven.

Viktigt att veta

- Om din ansökan om bygglov kommer in före den 1 juli 2025, måste de gamla bygg- och kon-

struktionsreglerna följas.

- Om din ansökan kommer in mellan 1 juli 2025 och 30 juni 2026, kan du välja om du vill följa de gamla eller de nya reglerna. Du måste välja en uppsättning regler i sin helhet – du kan inte blanda de gamla och nya reglerna.

- Efter 1 juli 2026 gäller bara de nya byggreglerna.

Mer information kommer Boverket uppdaterar deras webbsidor om bygglov med mer information när de nya reglerna träder i kraft.

För mer detaljerad information om de nya reglerna och övergångsperioden, besök Boverkets webbplats.

Skanna här för att läsa mer:

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa/Bild: Malmö stad

Sommaren 2025 i Köpenhamn – redo för turister och stora evenemang

Köpenhamn välkomnar ännu en intensiv sommarsäsong med sol, folkfest och rekordmånga besökare. Kommunen har rustat staden med fler resurser för trygghet, städning och service – både i city, på badplatser och i populära parker.

Höjdpunkter sommaren 2025:

- Copenhagen Sprint – 21–22 juni
- Köpenhamns Jazzfestival – 4–13 juli
- Aia Sound Festival – augusti
- South of the Sun – 7–9 augusti
- Copenhagen Historic Grand Prix 8–10 augusti
- Copenhagen Pride – 9–17 augusti
- Ironman Copenhagen – 17 augusti
- Copenhagen Halfmarathon – 14 september

Extra städning och service:

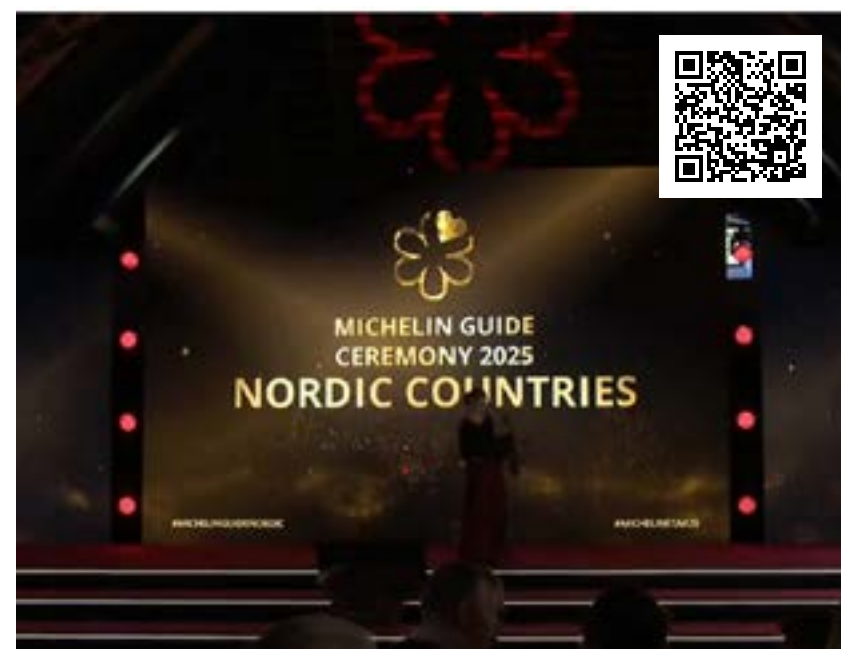
- 200 extra sopkärl på 660 liter i city, töms två gånger per dag maj–oktober (över 73 000 tömningar).
- I Fælledparken placeras 70 extra kärl som töms dagligen under hela sommaren (ca 12 880 tömningar).
- Fler trygghetsteam, väktare och informationsvärdar i centrum och på populära samlingsplatser.

Köpenhamn räknar med ett starkt internationellt turistflöde denna sommar, där samarbetet med Malmö och Skåne fortsatt stärker hela Öresundsregionen.

Info Express-redaktionen
Källa: Københavns Kommune, juni 2025

Michelinregn över Öresund – Vollmers lyfter Malmö, Köpenhamn försvarar toppen

Öresundsregionen stärker sin gastronomiska profil efter årets Michelin-gala

Skärmdump från sändningen. Skanna QR-koden för att se hela utdelningen på YouTube.

Den 16 juni 2025 samlades Nordens gastronomiska elit i Anneberg Kulturpark i Odsherred, Danmark, när årets Michelin-guide för Norden presenterades. Öresundsregionen tog åter plats i det internationella rampluset.

För Malmö blev det ännu en bekräftelse på högsta nivå när **Vollmers** försvarade sina två Michelin-stjärnor, en status de hållit sedan 2017. Bröderna Mats och Ebbe Vollmer har länge utvecklat sitt moderna skånska kök, där lokala råvaror möter innovativa tekniker. **Ambiance à Vindåkra** fortsätter också med sin stjärna.

I Köpenhamn behåller både **Noma** och **Geranium** sina tre stjärnor, vilket stärker stadens ställning som ett av världens främsta matresmål. **Jordnær**, **Koan**, **AOC** och **Kong Hans Kælder** försvarar sina två stjärnor.

- Nykomlingarna **Texture** by Karim och **Sushi Anaba** tilldelades varsin första stjärna och bidrar till Köpenhamns växande kulinariska mångfald.

- **Geranium**, under ledning av Rasmus Kofoed, fortsätter att leverera konstnärliga smakupplevelser i världsklass.

Förutom stjärnorna delades även Michelin Green Stars ut till restauranger med särskilt fokus på hållbarhet. **Bib Gourmand**-utmärkelserna lyfter prisvärd kvalitet, främst i övriga delar av Norden.

Sammantaget visar årets utdelning Öresunds fortsatta styrka som gastronomisk destination, där Malmö och Köpenhamn lockar både matälskare och turister.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Michelin Nordic Guide, 16 juni 2025

Rätsticken
Din glada garnbutik i Malmö

Garner

Tillbehör

Stick-café

www.ratsticken.se
Regementsgatan 84, 217 51 Malmö | Tel. 040- 26 94 46 | Epost: info@ratsticken.se

Eriks
Biluthyrning

0736 - 577 577 ERIKS-BILUTHYRNING.SE

MINIBUSSAR | SKÅPBILAR | LÄTTA LASTBILAR

LUND - ARLÖV/MALMÖ - HELSINGBORG - KRISTIANSTAD

Däckcenter
i Vellinge

Byt däck i Vellinge
Rätt däckverkstad för ditt däckbyte

Adress: Fabriksgatan 3, 235 32 Vellinge
Tel: 040-42 00 52 | E-post: info@dackcenter.se

Billackering i Toppklass

Ubilack

Billackering i mästarklass
Hjälp med skadan?

Drop-in skadebesiktning
Tel. 040-942573
E-mail: info@ubilack.se
Webb: www.ubilack.se

glasögonmagasinet

Dubbel glädje!

Slipade solglasögon på köpet!
(värde upp till 6 595:-)

Just nu får du ett par slipade solglasögon när du köper kompletta glasögon med vår bästa behandling (i-Protection NT, 1 200 kr). Gäller utvalda solglasögon t.o.m. 22 juni.

Scanna och läs mer på
glasogonmagasinet.se

MALMÖ Södra Förstadsgatan 121 Tel: 040-828 88

Pilgrimsturism skapar ny utveckling i Sverige och Danmark

Bild: Pexels

Pilgrimsvandringar får nu en renässans i Norden. Allt fler söker sig till lederna för att uppleva natur, stillhet och reflektion. I både Sverige och Danmark växer en ny form av turism fram som stärker landsbygden och skapar nya arbetstillfällen.

Vadstena – från klostertradition till modern pilgrimsdestination

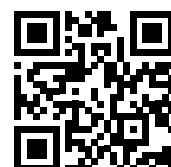
Vadstena är idag ett av Sveriges mest kända pilgrimsmål. Här har Heliga Birgittas arv från 1300-talet blivit grunden för ett levande pilgrimscentrum. Genom samarbeten mellan Pilgrimscentrum, kommun, region och civilsamhälle har man byggt upp leder som Birgittaleden och St Birgitta Ways, som knyter samman Sverige med det europeiska pilgrimsnätet.

Pilgrims Welcome-konceptet erbjuder enkla övernattnings i församlingshem, vilket gör vandringen tillgänglig för fler. Samtidigt kombineras andlig vägledning med hållbar turism och lokal näringslivsutveckling.

Läs mer: www.pilgrimscentrum.se

Läs mer: www.stbirgittaways.se

Camønoen på Møn – dansk innovation i naturen

På ön Møn utanför Sjælland har man skapat Camønoen – en naturskön vandringsled på 175 km, inspirerad av den spanska Camino de Santiago men med

ett lokalt fokus. Här står natur, historia och småskaligt entreprenörskap i centrum.

Lokala företagare, föreningar och invånare har tillsammans byggt upp service och boenden längs leden. Projektet visar hur landsbygden kan utvecklas genom platsbaserat entreprenörskap och starkt lokalt engagemang.

Läs mer: <https://www.muse-erne.dk/camonoen/>

En växande trend i Norden

Forskare vid Göteborgs universitet, Uppsala universitet, Roskilde universitet och Bornholm betonar att pilgrimsturismen stärker lokalsamhällen och landsbygdens ekonomi, samtidigt som den erbjuder besökarna både fysisk och existentiell återhämtning.

Pilgrimsvandring i Norden handlar inte enbart om religion, utan om att hitta balans, nya perspektiv och stillsamhet i en stressig vardag. Intresset fortsätter att växa – både bland nordbor och internationella gäster.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: SLU, Uppdrag Landsbygd

NYA MAZDA CX-80 UPP TILL SJU SITTPLATSER

Just nu, extra bra betalt för din inbytesbil

Nya Mazda CX-80 är vår största SUV med gott om utrymme och plats för upp till sju personer. Här möts noggrant utvalda detaljer med den senaste tekniken, allt för att du ska kunna njuta av din körupplevelse. Med en elektrisk räckvidd på upp till 61 km och en dragvikt på 2 500 kg är Mazda CX-80 laddhybrid den perfekta bilen såväl för den dagliga pendlingen som för de stora äventyren.

LADDHYBRID FRÅN 563 400 KR | DIESEL FRÅN 539 300 KR

10 ÅRS
GARANTI

PHEV: Förbr. bl. körning (WLTP): 1,6 l/100km. CO2 bl. körning (WLTP): 35 g/km. Elektrisk räckvidd (WLTP): 61 km. Diesel: Förbr. bl. körning (WLTP): 5,7-5,8 l/100 km. CO2 bl. körning (WLTP): 148-151 g/km. Tioårsgarantin innefattar: 3 års fabriksgaranti samt 7 års förlängd garanti. Se fullständiga villkor på mazda.se.

CityMotor Malmö
Jägershillgatan 6, 213 75 Malmö
www.citymotor.se
Vardagar 09.30 – 18.00 Lördag 11.00 – 15.00
Söndag Stängt

MazdaCenter Svedala
Industrigatan 3, 233 21 Svedala
www.mazdacenter.nu
Vardagar 09.30 – 18.00 Lördagar Stängt
Söndagar 11.00-15.00

VAXKASSETTER.SE

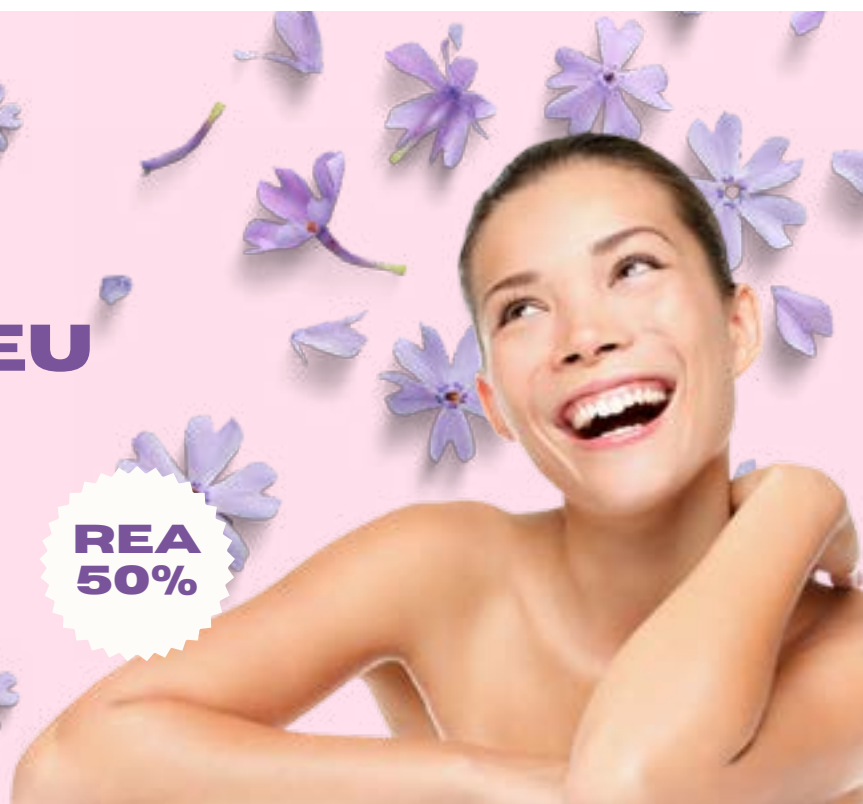
HUDVÅRD OCH VAXPRODUKTER TILLVERKADE I EU

PASSA PÅ!

KONTAKT
E: SUPPORT@VAXKASSETTER.SE
W: WWW.VAXKASSETTER.SE

REA
50%

EU:s nya tvättmedelsregler – tryggare för både hälsa och miljö

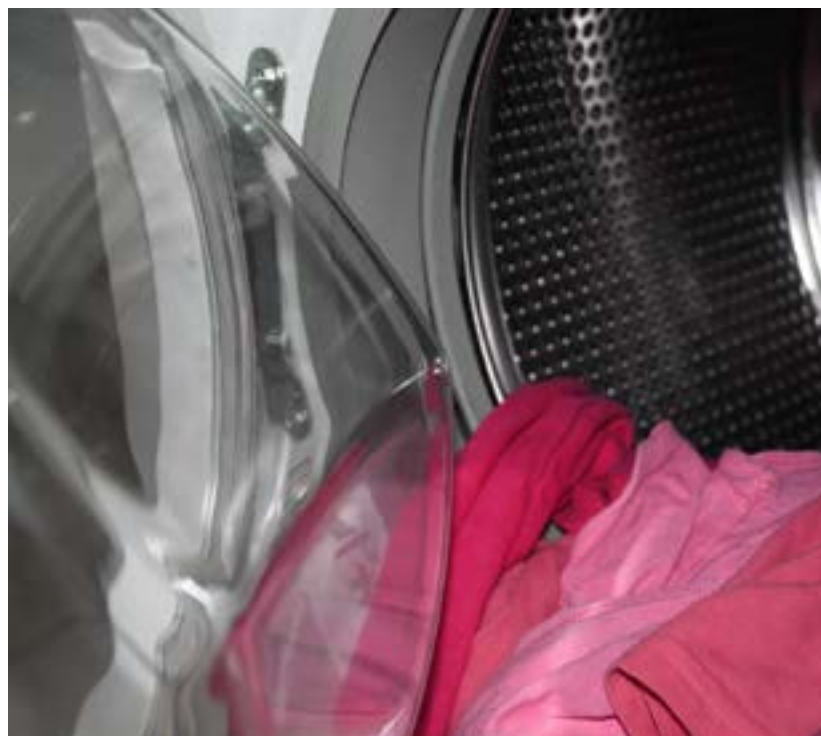

Bild av bierfritze / Pixabay

EU:s nya förordning om tvätt- och rengöringsmedel ska skydda både hälsa och miljö, samtidigt som den anpassas till dagens marknad och konsumentvanor.

Modernisering av lagstiftningen

Rådet och Europaparlamentet har nått en preliminär överenskommelse om att uppdatera förordningen för tvätt- och rengöringsmedel samt ytaktiva ämnen. Den nya lagstiftningen förenklar tillgången till dessa produkter på EU:s inre marknad och följer marknadsutveck-

lingen inom produktinnovation, exempelvis mikrobiella rengöringsmedel och produkter som innehåller mikroorganismer. Samtidigt beaktas förändrade konsumentvanor såsom försäljning och påfyllning i bulk.

Reglerna innebär också att tillverkare utanför EU måste utse en auktoriserad representant

som ansvarar för att säkerställa efterlevnad och samarbete med lokala myndigheter vid behov.

Skärpta krav på biologisk nedbrytbarhet

EU-kommissionen får befogenhet att fastställa strängare krav på biologisk nedbrytbarhet för vattenlösliga polymerfilmer som används i kapslar för tvätt- och rengöringsmedel. Kommissionen får även bedöma behovet av att införa nedbrytningskriterier för andra organiska ämnen som avsiktligt tillsätts i produkterna i högre koncentrationer.

En översynsklausul ger dessutom möjlighet att skärpa kraven ytterligare i framtiden.

Minskade fosforhalter och digital märkning

Kommissionen ska analysera effekterna av att minska fosforhalterna i tvätt- och rengöringsmedel. Särskilt ska det bedömas att en eventuell minskning inte påverkar produkternas effektivitet på ett sätt som leder till ökad användning eller större miljöpåverkan.

Märkningen av produkterna blir också mer digitaliserad, med förbättrad information om doftallergener och konserveringsmedel. Dessutom ska relevant produktinformation göras tillgänglig för myndig-

heter, medicinsk personal och giftinformationscentraler.

Djurförsöksförbudet bekräftas

Djurförsöksförbudet i EU bekräftas och förstärks i den nya överenskommelsen. Undantag kan endast medges i mycket specifika fall, där ämnet är väsentligt och inga alternativa testmetoder finns.

”Smart lagstiftning, rena resultat”

Polens hälsovårdsminister Izabela Leszczyna välkomnar överenskommelsen: *”Den nya överenskommelsen om tvätt- och rengöringsmedel är positiv för hälsa, miljö och den inre marknaden. Genom att öka den biologiska nedbrytbarheten, minska mängden skadliga ämnen och förbättra informationen på märkningen gör vi våra vardagsprodukter säkrare och grönare, utan att det leder till byråkrati: smart lagstiftning, rena resultat.”*

Nästa steg

Den preliminära överenskommelsen ska nu formellt godkännas och antas av både Europaparlamentet och rådet innan den träder i kraft.

Info Express-redaktionen

E: hello@infoexpress.se

Källa: Europeiska unionens råd
(juni 2025)

13 nya EU-projekt för kritiska råvaror i utvecklingsländer

EU-kommissionen har utsett 13 strategiska projekt utanför EU som ska bidra till tryggare tillgång till kritiska råvaror och stärkt ekonomisk säkerhet. Projekten ska samtidigt främja lokalt värdeskapande i samarbetsländerna.

Nya projekt stärker EU:s försörjningskedjor

Kommissionen har antagit den första listan över 13 strategiska projekt för kritiska råvaror som är belägna utanför EU, inklusive i utomeuropeiska länder och territorier. Projekten ska diversifiera EU:s försörjningskällor och minska sårbarheten inom viktiga industrisektorer

som elfordon, förnybar energi, försvar och rymdteknik.

Initiativet kompletterar de 47 strategiska projekt inom EU som antogs den 25 mars 2025. Tillsammans omfattar listan nu totalt 60 projekt som utgör de första konkreta resultaten av EU:s förordning om kritiska råvaror (Critical Raw Materials

Act), som trädde i kraft i maj 2024.

Var finns de nya projekten?

Av de 13 projekten är sju lokaliserade i Kanada, Grönland, Kazakstan, Norge, Serbien, Ukraina och Zambia — samtliga länder där EU redan har strategiska partnerskap kring råvaruvär-

dekedjor. De övriga projekten återfinns i Brasilien, Madagaskar, Malawi, Nya Kaledonien, Sydafrika och Storbritannien.

Råvaror för framtidens industri

Tio av projekten fokuserar på råvaror som är centrala för batteriteknologi, elfordon och energilagring: litium, nickel, kobolt,

mangan och grafit. Två projekt rör utvinning av sällsynta jordartsmetaller, vilka används i högpresterande magneter för exempelvis vindkraftverk och eldrivna motorer. Tillsammans med tre projekt inom EU för bearbetning av sällsynta jordartsmetaller, stärker dessa projekt unionens försörj-

ningstrygghet. Dessutom ingår projekt för utvinning av koppar, volfram och bor — råvaror som är viktiga för bland annat elnät, mikroelektronik, förnybar energi, flyg- och rymdindustrin samt försvarssektorn.

Urval med höga krav

De utvalda projekten har gran-

skats av oberoende experter för att säkerställa att de uppfyller kriterierna i Critical Raw Materials Act. Bedömningen omfattar miljöstandards, socialt ansvar, god styrning och teknisk genomförbarhet. Projekten måste också vara ömsesidigt fördelaktiga och bidra till EU:s leveranssäkerhet, exempelvis

genom leveransavtal med europeiska industriföretag.

Finansiering och investeringar

De utvalda projekten kommer att få stöd av kommissionen, medlemsstaterna och finansiella institutioner genom exempelvis förenklad tillgång till finansiering och kontakter med potentiella köpare. Det totala investeringsbehovet för de 13 projekten utanför EU uppskattas till cirka 5,5 miljarder euro.

Kommissionen kommer även att fördjupa samarbetet med berörda tredjeländer, särskilt genom de redan etablerade strategiska partnerskapen inom råvaruvärdekedjor.

Nästa steg

Den preliminära listan över strategiska projekt ska nu formellt godkännas och antas av både Europaparlamentet och rådet innan de nya reglerna träder i kraft.

Info Express-redaktionen

E: hello@infoexpress.se

Källa: Europeiska kommissionen
(juni 2025)

Konstgalleri

GUSTUS

Adress: Hedmanska gården, Lilla torg 9, 211 34 Malmö, Sverige

E-postadress: christofgustus@gmail.com
Telefonnummer: +46 707 28 99 68
WWW.gustus.dk/sv/

Ryska påverkanskampanjer mer avancerade än man tidigare trott

Illustration utförd av ChatGPT

Läckta dokument från en påverkansaktör knuten till Kreml avslöjar att den uppmärksammade ryska desinformationskampanjen Doppelgänger bara är en liten del av ett mycket större informationskrig. Bakom står ett växande nätverk av PR-byråer, influencers och kampanjmakare som driver Rysslands påverkan gentemot väst.

En analys av över 3 000 interna läckta dokument blottlägger hur verklighet och desinformation flyter samman i en global påverkansoffensiv, finansierad med runt 600 miljoner euro årligen av den ryska staten.

Forskarna James Pamment från Lunds universitet och Darejan Tsursumia vid Karlstads universitet har analyserat tusentals dokument från Social Digital Agency – ett företag som pekas ut som Kremls förlängda arm i det globala informationskriget.

– När Doppelgänger-kampanjen blev känd tog man för givet att det var de falska spegelsajterna av exempelvis kända medieföretag som var kärnan. Detta var en felbedömning. I själva verket missade man att dessa bara var en liten del av en mycket större global påverkansstrategi, säger James Pamment, forskare i strategisk kommunikation och föreståndare för Institutet för psykologiskt försvaret vid Lunds universitet.

När statsstyrda ryska medier, såsom Russia Today och Sputnik, begränsades i väst, fylldes tomrummet snabbt av ett nytt nätverk av influerare, PR-byråer och kreativa kommunikationsexperten. I det vakuum som uppstod kunde dessa aktörer växa sig starka – metoderna kan variera men målet är

detsamma: att forma opinionen till Kremls favor.

Mer än bara desinformation online
I centrum för detta växande nätverk av påverkansaktörer finns Social Digital Agency (SDA). SDA producerar inte bara digitalt innehåll som memes, fejkade opinionsundersökningar och vilseledande artiklar – de agerar också i den fysiska verkligheten. Det kan handla om att organisera demonstrationer, iscensätta vandaliserande eller provocerande aktioner – allt med syftet att skapa content som sedan sprids vidare i deras egna och samarbetskanalers flöden. Gränsen mellan verklighet och digital dramaturgi suddas ut, och effekten förstärks av att budskapet ofta kommer från till synes oberoende röster.

Tre steg till påverkan
Forskarna bakom rapporten sammanfattar påverkansföretagens strategi i en trestegsmodell:

Skapa ett stort informationsbrus via ett nätverk av influerare, bottar, bloggar, nyhetssajter, spegelsajter, Rysslandsvänliga journalister, etc. Använda strategier från reklamvärlden. Det handlar ofta om native advertising, det vill säga målgruppsanpassade inlägg som är utformade som redaktionellt material för att passa in på den

plattform där de förekommer. I 99 procent av fallen klickar ingen på länkarna, men till slut gör någon det och sprider det vidare. Bingo är när nyheter lyckas bli virala och upprepas av politiker, kändisar och journalister. Det övergripande syftet med informationskampanjerna är att underminera stöd för Ukraina och destabilisera och splittra väst, menar Pamment. Framgång mäts i vilket genomslag man får i den allmänna debatten. För att nå framgång letar man exempelvis efter befintliga narrativ som passer Kreml eller splittringar mellan politiker. Dessa blåses sedan upp och trumpetas ut.

– Exempelvis skulle man kunna ta fasta på en eventuell konflikt mellan Zelenskyj och en annan politiker och låta detta få irrelevant stora proportioner, säger James Pamment och fortsätter:

– Sammanlagt räknar vi med att över 10 miljarder små angrepp har gjorts på informationsmiljöer när det gäller Ukrainakriget. I det långa loppet är detta oerhört svårt att stå emot. Det räcker inte med att avslöja operationer som Doppelgänger. Det behövs välgrundad analys och en förebyggande strategi som på flera nivåer motarbetar de strukturer som gör desinformationskampanjerna möjliga.

Så kan rysk informationspåverkan mötas – fem vägar framåt

Den ryska propagandamaskinen, med Social Digital Agency (SDA) i centrum, bygger på en mix av reklam, underrättelse och militär logik. Den har lärt sig att runda västvärldens motåtgärder. För att möta detta krävs mer än att bara reagera – vi måste tänka strategiskt, samordnat och offensivt. Här är fem vägar framåt enligt forskarna bakom rapporten:

1. Ligg steget före – inte bara svara

Vi vet hur SDA jobbar. Därför bör vi nå deras målgrupper först, med faktabaserat och engagerande innehåll – inte bara faktagranskningar i efterhand.

2. Tvinga dem till spel på våra villkor

SDA söker ständigt efter svagheter att utnyttja. Om vi kan få dem att lägga resurser på mindre viktiga mål, som vi själva styr över, kan vi styra om deras aktiviteter till områden där deras påverkan blir mindre skadlig.

3. Sikta på deras infrastruktur – inklusive influerare

SDA använder influerare och digitala kanaler för att sprida sina budskap. Väst måste använda samma verktyg, både för att sprida fakta och skydda viktiga kunskapskällor som Wikipedia och AI-modeller.

4. Koppla kommunikation till konkret politik

Kommunikativa insatser måste följas av politiska, tekniska och ekonomiska åtgärder. Sanktioner, läckor och teknisk störning måste bli en del av verktygslådan.

5. Slå mot pengaflödena

SDA är en affärsverksamhet. Alla i nätverket får betalt. Att störa finansieringen bakom propagandaapparaten – från riggade upphandlingar till banktransaktioner – kan vara ett sätt att slå mot deras effektivitet.

Bubblare: Vänd på strategin – gå in på deras planhalva

Informationskrig vinnas inte på defensiven. Väst bör överväga att skapa egna SDA-liknande team med uppdrag att sprida fakta, utmana Kremls narrativ och digitalt stötta ryskt civilsamhälle. Det skulle tvinga Ryssland att flytta resurser hemåt – och minska trycket på Ukraina och väst.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
W: www.infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Investera tryggt i en eldstad från Elda.

- ✓ Experter inom braskvärme
- ✓ Bredast sortiment från ledande tillverkare
- ✓ Varmt bemötande i butiken
- ✓ Certifierade installatörer
- ✓ Hembesök med rådgivning
- ✓ Ökar värdet på bostaden

Fr. 112 890 kr

BRUNNER®

Fr. 36 400 kr

Contura 596 Style är en populär braskamin älskade braskaminer med sidoglas som gör att elden syns från tre håll.

Contura

Fr. 42 960 kr

Jötul F 520 har en maximal glasyta, vilket gör att du kan njuta av elden från tre olika sidor. Dessutom har glaset en speciell ytbehandling som gör att det håller sig rent och klart.

JÖTUL®

Fr. 28 990 kr

TermaTech 44S är en täljstenskamin som med sin kompakta storlek och eleganta design är idealisk för mindre utrymmen utan att kompromissa med värmeeffekten.

TermaTech

Boka möte med oss. Vi hjälper dig med installation.
elda.se

elda
Vellinge

Mörka personlighetsdrag frodas i samhällen präglade av korruption och ojämlikhet

Bild av Kevin Mueller / Unsplash

Människor som lever i samhällen med hög korruption, ojämlikhet, fattigdom och våld tenderar oftare att utveckla mörka personlighetsdrag såsom egoism, manipulativt beteende och grymhet. Det visar en ny global studie.

Varför är vissa människor mer benägna att fuska, manipulera eller utnyttja andra för egen vinning? En ny, omfattande studie med data från nästan 2 miljoner människor i 183 länder och alla 50 amerikanska delstater pekar på ett centralt svar:

Det handlar inte enbart om medfödda personlighetsdrag, utan också om samhällets struktur och miljö.

Mörka personlighetsdrag som överlevnadsstrategi
Studien, publicerad i den vetenskapliga tidskriften PNAS, har undersökt hur ogynnsamma sociala förhållanden – hög korruption, ojämlikhet, fattigdom och våld – hänger samman med det forskarna kallar ”personlighetens mörka faktor”. Begreppet omfattar aversiva egenskaper som narcissism, psykopati och sadism.

Genom att kombinera data från personlighetsenkäter med objektiva mått på ländernas (och de amerikanska delstaternas) sociala förhållanden, bedömda cirka 20 år tidigare, fann forskarna ett tydligt, om än måttligt, samband:

”Ju mer ogynnsamma förhållanden i ett samhälle, desto högre nivå av mörka personlighetsdrag bland invånarna. Detta gäller både globalt och inom USA,” säger Ingo Zettler, professor vid SODAS och Psykologiska institutionen vid Köpenhamns universitet.

Han är en av tre forskare från Köpenhamns universitet som står bakom studien.

Fakta om studien
• Studien Aversive societal conditions explain differences in ’dark’ personality across countries and US states bygger på data från 1,8 miljoner människor i 183 länder och 144 000 personer i USA.

• Forskarna fann ett tydligt samband mellan sociala förhållanden och förekomsten av mörka personlighetsdrag.

• Bakom studien står forskarna: Ingo Zettler, Lau Lilleholt och Martina Bader (Köpenhamns universitet), Benjamin E. Hilbig (Kaiserslautern-Landau universitet) och Morten Moshagen (Ulm universitet).

I samhällen där regler kan brytas utan konsekvenser och där många människor lever under svåra förhållanden, lär sig individer att sätta sig själva främst, påpekar Zettler.

Studien visar att länder som Indonesien och Mexiko, eller amerikanska delstater som Louisiana och Nevada, har högre nivåer av den mörka faktorn jämfört med exempelvis Danmark och Nya Zeeland eller delstater som Utah och Vermont, där korruption, ojämlikhet och våld är mindre utbredd.

Små skillnader – stora konsekvenser
Även om sambandet mellan sociala förhållanden och utvecklingen av mörka personlighetsdrag är måttligt, kan det få stora praktiska konsekvenser.

”Mörka personlighetsdrag är förknippade med beteenden som aggression, fusk och utnyttjande – och därmed med höga sociala kostnader. Därför kan även små variationer få stor påverkan på hur samhällen fungerar,” säger Ingo Zettler.

Enligt forskarna kan resultaten få betydelse för synen på sociala reformer.

”Våra resultat visar att personlighet inte bara är medfödd, utan också formas av samhället vi växer upp i och lever i. Det innebär att reformer som minskar korruption och ojämlikhet inte bara förbättrar levnadsvillkoren på kort sikt – de kan även bidra till att minska förekomsten av aversiva personlighetsdrag i framtiden,” förklarar Ingo Zettler.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: PNAS, Köpenhamns universitet.

Skanna och läs hela rapporten på engelska.

Psykologisk modell ger ny förståelse för våldsam extremism

Varför blir vissa personer radikaliserade och beredda att använda våld – medan andra i samma miljö avstår? En ny forskningsmodell kartlägger samspelet mellan personlighet, samhälle och individens egen verklighetsuppfattning.

Tre samverkande faktorer
Bakom modellen står lektor Milan Obaidi från Köpenhamns universitet i samarbete med kollegor från Uppsala universitet, Aarhus universitet och universitetet i Stuttgart. Studien har publicerats i European Review of Social Psychology.

Obaidi konstaterar att tidigare forskning ofta präglats av antaganden snarare än empirisk data: ”Sedan 11 september har extremism ofta diskuterats, men det har saknats tillräckligt med data, experiment och intervjuer med personer som faktiskt dömts för våldsam extremism.”

Den nya modellen kombinerar där-

för insikter från psykologi, sociologi och statsvetenskap. Alla tre perspektiv behövs för att på djupet förstå varför vissa individer utvecklar en beredskap att använda våld.

Sociala villkor och individens tolkning
Tidigare har analysen ofta förenklats till en direkt koppling mellan sociala problem, som ojämlikhet, och våldsbensägenhet. Men enligt Obaidi är det inte enbart de faktiska omständigheterna som avgör, utan hur individen själv uppfattar sin situation.

Vissa accepterar orättvisorna, medan andra reagerar med ilska och radikalisering under samma

omständigheter. Den subjektiva upplevelsen av orättvisa är därför central.

Personlighetens roll
Modellen lyfter också fram personlighetsdrag som en tredje viktig komponent. Enligt Obaidi finns ett tydligt samband mellan vissa drag och benägenheten till extremism – både bland jihadistister och högerextremister.

Ett exempel är egenskapen openness to experience (öppenhet för nya erfarenheter), vars påverkan varierar beroende på generationsbakgrund. För första generationens invandrare minskar hög öppenhet benägenheten till våld, medan den i tredje generationen kan leda till ökad exponering för diskriminering och därmed ökad risk för radikalisering.

Nya möjligheter för deradikalisering
Forskarna hoppas att modellen kan bidra till mer effektiva insatser mot radikalisering. Många befintliga deradikaliseringsprogram har hittills byggt mer på antaganden än på vetenskapligt underlag. Med bättre förståelse för drivkrafterna kan åtgärderna bli mer träffsäkra.

En nyanserad syn på extremism
Obaidi påpekar att offentligheten

Forskare kartlägger samspelet mellan personlighet, samhälle och extremismens drivkrafter. (Bild: Unsplash / Clay Banks)

ofta tolkar extremism olika beroende på förövarens bakgrund. Högerextrema dåd, som Breiviks attack 2011, förklaras ofta med psykisk ohälsa, medan jihadistiskt våld förknippas med religion och kultur.

Men modellen visar att det i båda fallen handlar om ett komplext samspel: ”Ideologi, samhällsförhållanden och personlighet samverkar. Vi ser gemensamma mönster hos personer som är benägna att använda våld – oavsett om de är högerextremister eller jihadistister.”

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns universitet

VATTENTORNSGATAN 5, 235 32 VELLINGE

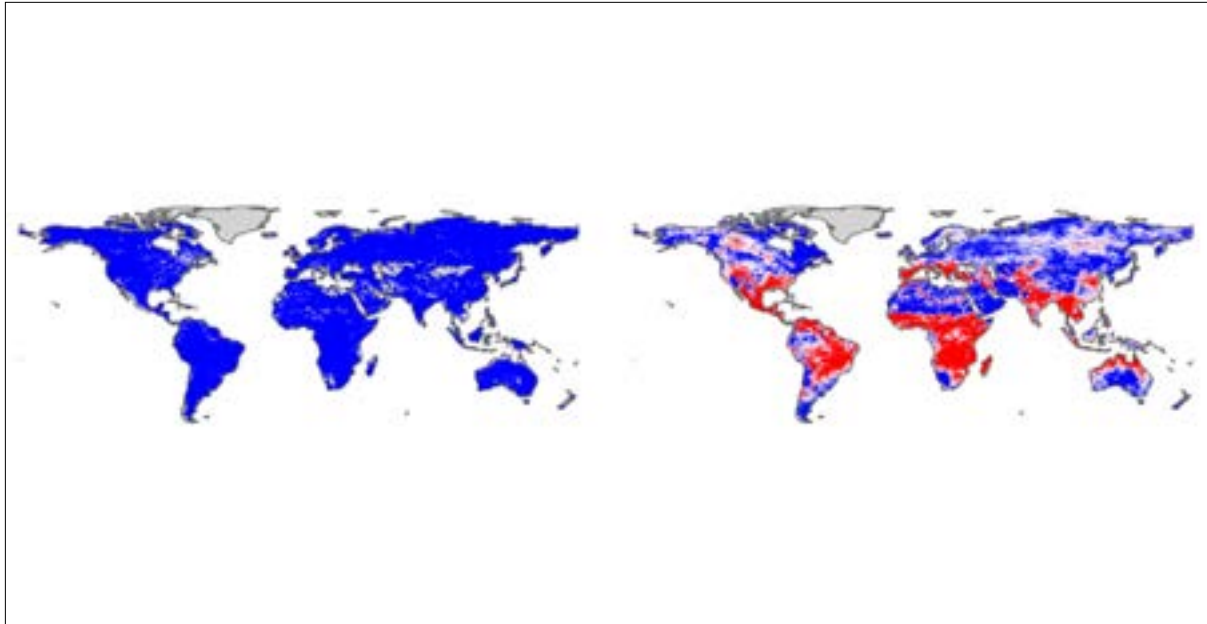
PG's I VELLINGE
PREMIUM LÖSNINGAR FÖR INDOOR & OUTDOORLIVING

Nu även Utekök

KONTAKTA OSS
072-997 94 00
info@pgsivellinge.se

WWW.PGSIVELLINGE.SE

Flera extrema klimathändelser samtidigt kan bli ny norm

Enligt studien kommer allt fler regioner drabbas av flera klimatrelaterade händelser samtidigt. De blåa fälten visar regioner där enskilda händelser är vanligast, de röda visar där sammanfallande händelser är vanligast. Vänstra visar dagens läge, högre visar framtidens scenario. Bild av Gabriele Messori

Sommaren 2018 drabbades Sverige inte bara av en lång värmebölja, utan också av torka och skogsbränder som följd. Att flera sådana extremväderfenomen skedde samtid betraktades då som något exceptionellt. Ny forskning visar att sammanfallande händelser av den här typen riskerar att bli det nya normala.

I en ny studie som publicerats i tidskriften Earth's Future har forskarna räknat ut vad klimatförändringarna kan leda till. Resultatet visar att flera regioner i världen inte längre bara kommer drabbas av isolerade klimatrelaterade faror, utan flera olika händelser kommer att ske på samma gång eller inom kort tid efter varandra.

– Vi har länge vetat att det till exempel kommer att bli fler värmeböljor, skogsbränder och svårare perioder av torka i många regioner – det i sig är inte förvånande. Det som överraskade oss är att ökningen är så pass stor att vi ser ett tydligt paradigmskifte där flera sammanfallande extremhändelser blir det nya normala, säger professor Gabriele Messori, som är studiens huvudförfattare.

Ett vanligt förfarande i klimatforskning är att använda sig av modeller för att förutspå framtidens klimat såsom temperatur, regn eller vind. I studien har forskarna gått ett steg längre genom att mata in den datan i ytterligare modeller som ger information om den konkreta effekten i samhället. Genom att till exempel beräkna hur klimatförändringar påverkar risken för skogsbrand eller

översvämningar, syns en tydligare bild av hur olika regioner i världen faktiskt kan komma att drabbas. Analys undersöker vad som kommer hända mellan åren 2050–2099. Forskarna har specifikt tittat på sex händelser: översvämningar, torka, värmeböljor, skogsbränder, vindar från tropiska cykloner och förlorad skörd.

Värmeböljor och skogsbränder ett återkommande inslag
Studien visar att en kombination av värmeböljor och skogsbränder kommer att öka kraftigt i nästan alla regioner i världen, undantaget där det inte finns någon växtlighet som i Sahara. Värmeböljor och torka kommer bli ett återkommande inslag i områden som Medelhavsregionen och Latinamerika. Även områden som idag vanligtvis drabbas av isolerade händelser, som till exempel Norden, kommer att drabbas oftare av en kombination av värmeböljor och skogsbränder.

– Sommaren 2018 präglades Sverige av ovanligt höga temperaturer och omfattande skogsbränder – något som då betraktades som en exceptionell händelse. Inom några decennier

kommer det kanske inte att vara lika ovanligt, säger Gabriele Messori.

Ställer nya krav på samhällets beredskap
Forskarnas analys omfattar flera tänkbara utsläppsscenario. Huvudfokus ligger dock på ett medelhögt scenario som med dagens utsläppstrender bedöms vara realistiskt.

– Det är viktigt att betona att det här skiftet som vi ser, det sker inte bara om vi tittar på det mest extrema fallet, där vi inte gör någonting för att minska våra utsläpp, utan även om vi räknar på ett lite mindre pessimistiskt scenario. Ur ett samhällsperspektiv gäller det att bredda sin beredskap för att kunna hantera dessa händelser. Vi kommer att få se en ny klimatverklighet som vi har begränsad erfarenhet av idag.

Info Express-redaktionen
Källa: Uppsala universitet

milano
SKRÄDDERI & KEMTVÄTT

Experter på kemtvätt och reparationer av textil, skinn, päls, mocka, väskor sömnad.

Djäknegatan 2 21135, Malmö
Tel. 040 54 54 54 | Mob. 076 167 0444
E-post: info@milano-se.com | Webb: milano-se.com

Forager i Arktis avslöjar: Plastförorening når havsbotten vid Grönland

Ny dansk studie ger historiskt perspektiv på hur plast spridits till även jordens mest avlägsna havsområden.

Grönlandshvalen (*Balaena mysticetus*) är en av världens största bardvalar och lever året runt i Arktis kalla vatten. Arten har genom årtusenden anpassat sig till havsens rytm och har alltid sökt föda i områden där sommarisen täcker cirka 15–30 procent av havsytan.

Men de senaste decenniernas klimattförändringar har redan kraftigt minskat havsens utbredning. Nu visar en ny studie från Köpenhamns universitet att utvecklingen kan bli ännu allvarigare under resten av detta århundrade. Enligt forskarnas modellberäkningar riskerar mellan 65 och 75 procent av grönlandshvalens livsmiljö att försvinna före år 2100.

Forskarna har använt sig av en kombination av historiska loggböcker från valfångsttiden, fossila fynd av valben och avancerade klimatmodeller. Genom att analysera 11 700 års data kunde de följa

hur grönlandshvalens habitat har förändrats i takt med isens variationer över tid. Resultaten visar att artens livsmiljö varit relativt stabil fram till den moderna uppvärmningen tog fart.

Allra mest utsatt är populationen i Okhotskavet mellan östra Sibirien och Japan. Här kan sommarhabitatet helt försvinna redan före 2060, vilket i praktiken innebär att denna regionala grupp riskerar att utrotas.

Även för övriga populationer blir förhållandena svårare i takt med att kvarvarande isfält försvinner längre ut i öppet hav, där vattnet är djupare och födotillgången mer begränsad. Grönlandshvalen är beroende av produktiva kustområden och näringsrika grundbankar där plankton och små kräftdjur frodas.

Förlusten av sommarhabitat kan leda till minskade födosökmöj-

Image by Jean-Christophe ANDRE from Pixabay

ligheter, färre kalvningar och på sikt hota artens långsiktiga överlevnad. Även om grönlandshvalen hittills överlevt istider och klimatförändringar, sker dagens förändring i betydligt snabbare takt än tidigare.

Studien betonar att denna typ av långsiktiga historiska data är viktig för att bättre förstå hur klimatför-

ändringar påverkar sårbara arter. Forskarna hoppas att resultaten kan bidra till mer effektiva globala bevarandeinsatser för Arktis ekosystem i framtiden.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Köpenhamns universitet, Globe Institute, publicerat juni 2025

Även reparation av elscooter

Vi erbjuder gräsklipparservice

CYKELSERVICE
(översyn inkl service)
nu endast 249 kr
vid uppvisande av denna annons gäller mars - juni

Vi erbjuder även knivslipning!

J & C Lindelöfs
CYKEL & KNIVsliperi

Bicycle + Doctor

Adress: Traktorgränden 3, Lund, bakom "stora Coop"
Mobil: 073-687 22 02
E-post: lundinscykel@live.se
Öppet alla dagar

24-timmars service

SPECIALBUTIKEN FÖR HUND & KATT

mammut

KARHÖGSTORG i LUND • TEL 046-211 21 22
hej@mammut.nu www.mammut.nu

Snart dricker du kanske renat avloppsvatten

Maria Takman i labbet. Foto: Hilde Skar-Olsen.

Idag hämtas vårt dricksvatten från grundvatten, sjöar och vattendrag. Men torra somrar riskerar källorna att sina med risk för uteblivna skördar och hämmad ekonomisk utveckling. En ny avhandling visar att ett relativt billigt sätt att rena avloppsvatten skulle kunna lindra problemen.

– Jag blev förvånad över att vi nådde så hög vattenkvalitet med en relativt enkel och kort reningsprocess, säger doktoranden Maria Takman.

Avloppsvatten renas i dagsläget bara så pass mycket att det skyddar den miljö som det släpps ut i. Vanligast är att det skickas ut i havet, sjöar eller floder. Men i stället skulle det kunna renas ytterligare så att det går att vattna med, och till och med att dricka.

– Det är faktiskt ett mycket dyrare alternativ att avsalta havsvatten, eftersom saltjonerna är så små och svåra att filtrera bort. Mole-

kylerna i avloppsvatten är större. Därför är det relevant att börja se avloppsvatten som en resurs, säger Maria Takman, som nyligen disputerat i vattenförsörjnings- och avloppsteknik vid LTH, Lunds universitet.

Toalettvatten återanvänds vanligtvis inte i Sverige – än så länge. Andra, torrare, länder gör det ibland. Men enligt Maria Takman är kunskapen om hur effektiva olika metoder är ändå begränsad.

Skärpt EU-direktiv

Men de accelererande klimatförändringarna lär ändra på situationen. Inte minst i EU som snart kommer med ett nytt avlopps-direktiv. Enligt det ska återanvändning av avloppsvatten främjas och stora reningsverk ska rena bort organiska mikroföroreningar, exempelvis läkemedel.

Den vanligaste tekniken för att producera dricksvatten från avloppsvatten är

omvänd osmos som kan liknas vid ett tajt filter. Enligt Maria Takman är den dyr och energikrävande.

Nästan allt skadligt försvann

Strax utanför Kivik finns ett reningsverk där hon tillsammans med Österlen VA utvärderar en annan, betydligt billigare metod, eller snarare kombination av metoder: Först renas avloppsvattnet med en membranbio-reaktor (MBR) följt av granulerat aktivt kol (GAK), och som ett sista steg har vattnet desinficerats med ultraviolett ljus i ett labb på Lunds universitet.

Resultatet var över förväntan.

– I två vetenskapliga publikationer har jag analyserat vad som blev kvar av hundratals kemikalier och mikroorganismer, såsom läkemedel, metaller och bakterier. Mina resultat visar att vi fick bort nästan alla de skadliga ämnena vi analyserade. Förenklat kan man säga att aktivt kol tar bort kemikalier medan UV-ljus oskadliggör mikrober.

Därför är det relevant att börja se avloppsvatten som en resurs

– Det visar att ett reningsverk som enbart är tänkt att rena avloppsvatten faktiskt skulle kunna klara alla gränsvärden för dricksvattenkvalitet med hjälp av en förhållandevis enkel extra process.

Ett undantag var nitrat, men det är enligt Maria Takman oproblematiskt eftersom det är enkelt att rena från avloppsvatten, vilket görs på större avloppsreningsverk, vilket reningsverket i Kivik inte är.

Låga nivåer av läkemedelsrester Också halterna av läkemedel var låga.

– Men eftersom det saknas gränsvärden för läkemedel, som förekommer i högre koncentrationer i avloppsvatten jämfört med i grundvatten och sjövattnet, kan vi inte säkert säga hur låga koncentrationerna behöver vara. Tyvärr hade vi inte möjlighet att analysera virus.

Vattenkiosk

Många VA-huvudmän överväger idag hur de ska uppnå direktivets nya krav och vilka reningssteg som behövs. Forskningsresultaten från Kiviks avloppsreningsverk ger ett värdefullt underlag för hur dessa nya reningsprocesser fungerar, och vilken vattenkvalitet som kan nås.

Som ett första steg hoppas Maria Takman och Österlen VA att det renade avloppsvattnet kan användas till en vattenkiosk varifrån tankbilar kan hämta vatten till parker eller åkrar. Det krassa alternativet kan vara förstörda parkväxter, dåliga skördar, eller i värsta fall kanske nödslakt.

– En ytterligare förhoppning är att det görs utredningar för lämpliga gränsvärden på fler föroreningar, så att vi säkert vet att vattnet kan användas.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Vattenprover. Foto: Maria Takman.

JÄTTE-REA!!!

Halva priset

på det mesta i butiken!

50%

SOFFOR - MATGRUPPER - SÄNGAR - FÅTÖLJER - MATTOR - PASSA PÅ! - SOFFOR - MATGRUPPER

50%

Vi rear
ut våra
utställnings
möbler!

**Först
till
kvarn!**

Kära kunder,

Vi har nu valt att avveckla vår möbelaffär i Vellinge. Under våra 65 år har vi fått hjälpa till att möblera många hem i Skåne.

Vi riktar ett stort tack till alla våra kunder som har gjort vårt arbete både stimulerande och roligt!

TACK!

Müllers

MÜLLERS MÖBLER

Malmövägen 19, Vellinge. Tel 040-42 02 32 | www.mullersmobler.se | Vard 9-18 • Lör 9-14 | Handla räntefritt upp till 24 mån.

Sötningsmedel i dryck: En hälsoframgång eller marknadsföringstaktik?

Bild: Pixabay

En ökande marknad för hälsosamma dryckesalternativ har lett till fler konkurrenter bland de traditionella läskföretagen. Samtidigt har det låga sockerinnehållet varit marknadsföringens fokus. Vad säger denna konsumtion av föredragna drycker om våra hälsoambitioner?

Bloomberg rapporterar om ett stigande antal företag som säljer hälsosamma alternativ till vanlig läsk; ofta med tillsatta vitaminer och ett lågt sockerinnehåll. Ett flertal av märken har dykt upp på den amerikanska marknaden, som Poppi, Olipop, SunSip, Wildwonder och många fler, betonar hälsofördelarna av att konsumera dessa drycker (som exempelvis att de kan innehålla fiber eller gynnsamma bakteriekulturer, s.k. probiotika). En liknande trend tycks finnas i Sverige. Med märken som Vitamin Well som kontinuerligt utökar sitt utbud av "hälsosamma drycker" och energidrycker som innehåller vitaminer och sötningsmedel är det svårt att missa att den traditionella läskedrycken har fått konkurrens. Med åren har även allt fler funktionsdrycker börjat finnas tillgängliga även här.

Av den ekonomiska analysen som har gjorts i Bloombergs artikel att döma har dessa företag möjligheter att expandera och ser ut att gå med vinst i fortsättningen. Den främsta målgruppen är unga vuxna. Enligt en analys av dryckeskonsumtionen föredrar de flesta som dricker så kallade "funktionsdrycker" inte läsk, utan drycker med elektrolyter eller andra hälsosamma alternativ som kokosmjölk. Av de som köper dessa hälsosamma alternativ till läsk, beräknas de återkommande konsumenterna utgöra mellan 30-45% av den totala andelen konsumenter. Detta är lägre än antalet återkommande konsumenter av populär läsk, där andelen återkommande

konsumenter ligger över 50%, men följer ändå en trend. Ju fler försäljningar mer hälsosamma alternativ får, desto färre får traditionella läsksorter.

Frågan om sockerinnehåll i dryck är särskilt relevant, då fetma räknas som ett folkhälsoproblem i många länder. I förra månadens nummer lyfte en artikel Ozempic, tillsammans med andra semaglutider som Wegovy, och deras användning i viktminskningssyfte. Så är dessa nya drycker ett steg på väg mot rätt riktning, ett försök att på något sätt undvika problemet?

För det första ska man inte dra några förhastade slutsatser. Visserligen är exempelvis det låga sockerinnehållet en hälsofördel när man jämför med den traditionella läsksorten, men andra experter menar att en funktionsdryck mer är tänkt att fungera som ungefär som kosttillskott, och inte blir så avgörande för kosten i längden. För det andra är forskningsläget delat på frågan överlag. Det finns exempelvis forskning som talar emot sötningsmedel. I Storbritannien avråder man familjer från att ge sina barn läsk med sötningsmedel. Men situationen blir komplicerad om man istället väger nytan med att förebygga en eventuell övervikt genom att underlätta livsstilsförändringar som hade varit svåra för individen att förhålla sig till annars. Vissa experter menar även att en kortvarig användning av produkter med sötningsmedel kan komma till nytta för

individens hälsa, om dessa används under en period tänkt att åstadkomma gradvisa livsstilsförändringar. Andra menar att det inte har forskats på sötningsmedlets effekt på människor i den utsträckning det behövs för att kunna utesluta att det inte har någon hälsoskadlig effekt.

På ett håll har patienter som har behövt gå ned i vikt kunnat göra det, tack vare att de bytte ut vissa varor mot produkter med sötningsmedel. Sötningsmedel verkar fungera bra kortsiktigt. Långsiktigt, däremot, avråds användning enligt Världshälsoorganisationen, då sötningsmedel har kunnat kopplas till en större risk för att utveckla diabetes typ 2, fetma och hjärt- och kärlsjukdomar. Samtidigt står dessa risker i kontrast mot den potentiella nyttan en förhindrad övervikt kan åstadkomma mer kortsiktigt.

Oavsett hur hälsan påverkas i fortsättningen, är marknaden ense om en sak: Konsumenterna har börjat bli allt mer måna om vad de stoppar i sina kroppar och söker efter produkter som matchar deras prioriteringar - nämligen en dryck som inte bara smakar gott, utan även tar tillvara på deras hälsa. Smak balanseras inte med känsla, utan med förnuft.

Bianca M. - Info Express
E: hello@infoexpress.se

Källor:
"Healthy Sodas Like Poppi, Olipop Are Drawing PepsiCo's and Coca-Cola's Attention." Bloomberg, publicerad 2025-04-25
"No drinks with sweeteners for younger children", BBC News, published 2025-04-03
"Are Artificial Sweeteners Safe?", The New York Times, publicerad 2024-07-16

Fiberfattig kost kopplas till farligare plack i hjärtats kranskärl

Svensk storstudie visar starkt samband mellan kost och hjärtats hälsa

En ny svensk studie visar att en fiberfattig kost ökar risken för att farliga plack bildas i hjärtats kranskärl. Dessa instabila plack kan orsaka blodproppar, hjärtinfarkt och stroke. Resultaten bygger på data från den nationella SCAPIS-studien och har publicerats i Cardiovascular Research.

Forskarna från Lunds universitet och Göteborgs universitet har analyserat drygt 24 000 personer mellan 50 och 64 år, som alla genomgått avancerad hjärtavbildning med datortomografi. Genom att jämföra kostvanor med kranskärlsstatus kunde man tydligt se att låg fiberkonsumtion var kopplad till både fler och farligare plack.

– Vi ser ett tydligt samband mellan kostmönster och hur farliga placken är. De som åt minst hälsosamt hade betydligt fler högriskplack, säger Isabel Goncalves, professor i kardiologi vid Lunds universitet.

Skilnaderna var markanta

I gruppen med minst hälsosam kost hade 44 procent någon form av åderförfettning i hjärtats kärl, jämfört med 36 procent i den mest hälsosamma gruppen. Allvarliga förändringar med förträngningar på minst 50 procent var 1,6 gånger vanligare bland dem som åt sämst.

Sambandet kvarstod även efter att forskarna tagit hänsyn till andra riskfaktorer som bukfetma, högt blodtryck och blodfetterubbningsar.

– Det handlar inte om enskilda livsmedel, utan om helheten. En kost rik på grönsaker, frukt, full-

Bild av Gerald Oswald / Pixabay

korn, nötter och nyttiga oljor ger skydd. Mycket rött kött, chark, snacks och sötade drycker ökar däremot risken, säger Ingrid Larsson, näringsfysiolog vid Göteborgs universitet.

Vikten av tidig prevention

Åderförfettning utvecklas ofta långsamt under många år. När

placken blir instabila och spricker kan följden bli akuta hjärtinfarkter eller stroke. Forskarna hoppas nu att resultaten leder till ökat fokus på tidiga kostförändringar och förebyggande insatser.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet & Göteborgs universitet, juni 2025

TMP

SPORT OUTLET

Five

H

CZ

longhears

217

217

CRAFT

1500Kvm märkeskläder! • Alltid 20-80%

abacus®

Stoke Polo
Herr Stl M-2XL
Du sparar 324:-
325:-
Rek.pris 649:-

Resort SS
Dam Stl 36-46
Du sparar 220:-
479:-
Rek.pris 699:-

Resort Shorts
Dam Stl 38-46
Du sparar 200:-
299:-
Rek.pris 499:-

Sonne Shorts
Dam Stl 36-46
Du sparar 250:-
249:-
Rek.pris 499:-

Maliko T-Shirt Jr.
Junior Stl 128-176
Du sparar 130:-
99:-
Rek.pris 229:-

Toby Badshorts Jr.
Junior Stl 128-176
Du sparar 220:-
179:-
Rek.pris 399:-

EXANI Luke
Herr Stl 41-46
Du sparar 450:-
349:-
Rek.pris 799:-

Fealy
Dam Stl 36-41
Du sparar 450:-
349:-
Rek.pris 799:-

CRUZ Kego Jr.
Junior Stl 34-39
Du sparar 300:-
349:-
Rek.pris 649:-

ENDURANCE Tasi Jr. • Inomhussko
Junior Stl 28-35
Du sparar 200:-
399:-
Rek.pris 599:-

Vi reserverar oss för slutförsäljning och typografiska fel i denna annons.

ttmpoutlet.se • 040-6513096 • Lundavägen 87, Åkarp • Öppet: Mån-Fre 11-19, Lördag 10-16, Söndag 11-16

Nya litiumgruvor kan halvera EU:s importbehov

Mercedes, F125, Litium svavelbatteri bild. Foto: Pixabay

Den viktigaste mineralen i dagens elbilsbatterier är litium. Kina totaldominerar marknaden och ingen utvinning sker i Europa. Men en ny studie visar att det finns en stor potential för europeisk litiumproduktion, till gagn för konkurrenskraft, klimat och säkerhet. Studien påvisar också komplexa internationella handelsberoenden som påverkar utbud och efterfrågan.

Den europeiska biltillverkningen, som idag står för sex procent av EU:s BNP, riskerar att bli ett minne blott om inte Europa kan börja tillverka egna elbilar och batterier. Idag är 20 procent av nybyggda bilar i Europa elbilar. Samtidigt har EU som mål att förbränningsmotorer i fordon ska vara utfasade fram till 2035.

I dagens elbatterier, vilka finns i såväl hemelektronik (telefoner, el-verktyg, klockor) som i fordon, är litium den viktigaste mineralen. Andra metaller såsom kobolt och nickel går att ersätta, men inte litium. Forskning pågår visserligen med framför allt natrium (salt), men dessa har lägre prestanda och vägen till kommersialisering är osäker.

Med andra ord: den som äger utvinning och raffinering av centrala metaller sitter på ett starkt kort. Och det gör Kina.

– Den kinesiska staten har i många år gått in med strategisk stödfinansiering till kinesiska företag inom grön teknik. EU, som har som mål att stärka egen produktion, kan behöva göra

liknande för att komma i kapp. För enskilda länder är investeringskostnaden och risken för stor, säger André Månberger som är forskare och expert på kritiska metaller vid LTH, Lunds universitet.

Måltavla för utpressning

Med sin tidigare gästdoktorand Qifan Xia har André Månberger kartlagt handelsberoenden av den åtråvärda mineralen. Resultaten bekräftar Kinas dominans samt konstaterar ett intrikat beroende mellan världens länder, bland annat eftersom tillgången inte endast handlar om utvinning utan också om raffinering, tillverkning av komponenter och, till sist, själva batteriproduktionen.

– Risken med Kinas dominans är inte bara att Europa tappar inhemsk fordonsindustri och därmed välfärd, utan också att vi kan bli måltavla för utpressning i händelse av globala konflikter, säger André Månberger.

Framtida importberoende halveras

I en ny studie som publiceras i Cell Reports Sustainability har han och Qifan sammanställt

vilka fyndigheter som geologer identifierat i Europa, Kina och USA och som har potential att utvinnas. För Europas del är några få är redan på gång, men ingen kommersiell utvinning sker i dagsläget. Fyndigheterna finns i huvudsak i Spanien, Portugal, Tyskland, Frankrike, Serbien och Finland. (Viss spektering har gjorts i Sverige men än har inga områden har bedömts som realistiska för kommersiell utvinning.)

Månbergs slutsats är att om dessa togs i bruk skulle EU kunna mer än halvera sitt framtida importberoende. Forskarna har jämfört EU:s behov av litium på 2030-talet med hur mycket som gruvorna kan producera vid samma tidpunkt. Omräknat i vikt handlar det om 325000 ton litiumkarbonat runt 2030.

Väg kantad av målkonflikter

Vägen till storskalig litiumutvinning runt om i Europa är dock kantad av målkonflikter. Det handlar om investeringskostnader, motstånd från närboende, risken för läckage av kemikalier till grundvattnet, åverkan på naturen samt ansvarsfrågor av olika slag.

– Det finns lovande tekniker som testas i Tyskland där utvinning av litium görs geotermiskt. När varmt vatten pumpas upp för användning av bergvärme kommer litium från urberget med ”på köpet”. Detta kan filtreras bort med nya membrantekniker och användas. Metoden minskar åverkan på natur och risken för konflikt med närboende, men tyvärr utgör dessa fyndigheter bara en mindre del av projekten och även konventionella gruvor kommer behövas om Europa ska minska sitt importberoende.

André Månberger hoppas att hans studie ska visa på den betydande potential som utvinning inom Europa har.

– Den betydande potentialen inom Europa kan innebära att alla fyndigheter inte behöver utvecklas och förhoppningsvis kan denna kunskap bidra till en diskussion om hur olika målsättningar kan prioriteras.

Importberoende är inte ett självändamål, understryker han, och det behövs mer studier som även undersöker andra möjligheter så som att diversifiera import och att minska efterfrågetillväxten genom att använda material mer effektivt.

Men har Europa verkligen någon reell chans att få i gång inhemsk produktion av elbatterier? Kinas produkter är så billiga och det talas till och med att landet kommer dumpa sina varor i Europa, särskilt om USA:s tullar slår igenom?

– Det är inte lätt. EU arbetar nu på flera plan för att utveckla hela batterivärdekedjan inom EU, med mål om stärkt konkurrenskraft. Kunskap om batterier kan vara en viktig del för att utveckla och producera framtida elfordon. Om energiomställningen leder till att Europa förlorar betydande industrier är det tveksamt om acceptansen för ambitiösa klimatmål kvarstår.

Info Express-redaktionen
E: hello@infoexpress.se
Källa: Lunds universitet

Länk till artikel:

WWW.VAXKASSETTER.SE

Specialerbjudande

SOMMAR

REA

UPP TILL 50 % RABATT

HANDLA NU

WWW.VAXKASSETTER.SE

En familjerestaurang med hjärta för husmanskost

Efter flera års drömmar, förseningar och hårt arbete har familjen Sjögren nu slagit upp portarna till Restaurang Dunkis i Sjöbo – en hyllning till pappa, matglädjen och den svenska husmanskosten.

Det började som en idé mellan far och dotter. Nu har det blivit verklighet. Restaurang Dunkis är inte bara en ny matdestination i Sjöbo – det är ett familjeprojekt med själ och hjärta.

– Namnet Dunkis kommer från min pappa, som kallades så efter en punktering för många år sedan. Han älskade matlagning, och det här är vårt sätt att hedra honom, berättar Sonitha Sjögren, initiativtagare och ägare.

Pappans ande lever vidare i både köket och atmosfären. Hans ansikte pryder personallens tröjor, och hans recept och matfilosofi genomsyrar menyn.

Från husmanskost till pizza och crepes med det mesta

Restaurangen har sin grund i svensk husmanskost – något Sonitha brinner för att bevara. Men menyn är bred och inkluderar även pizza, pasta och både söta och salta crepes.

– Vi vill att alla ska hitta något de gillar. Och vi är flexibla – regnar det, så kör vi ut maten. Vi har också specialpriser för pensionärer och personer inom LSS, säger Sonitha, som själv har en bakgrund inom omsorgen.

En plats för gemenskap

Dunkis är mer än bara en restaurang. Lokalen går att boka för kalas och sammankomster, och framtidsplanerna inkluderar allt från trubadurkvällar till ungdomsdisco och karaoké.

– Det finns inte så mycket för ungdomar här. Vi vill skapa en trygg och rolig plats även för dem, säger Sonitha.

Stöd från lokala aktörer

Trots att restaurangen är nyöppnad har flera lokala företag varit med på resan. Grönsakerna kommer från Grönsakstorget i Sjöbo, och byggarbetet har stöttats av bland andra Sydsten, Lindholms Värme AB, JTA Bygg och Solar i Malmö.

Kundens röst i centrum

En unik detalj är att gästerna får vara med och påverka menyn. Varje vecka kan någon föreslå en "dagens rätt" – och på söndag serveras slottsstek, på kundens begäran.

– Vi lyssnar verkligen på våra gäster. Det är så vi bygger relationer och skapar återkommande kunder, säger Sonitha.

Framtiden ser ljus ut

Planerna framåt är många – fler hemleveranser, samarbete med skolor och förskolor, och kanske till och med att bli Sjöbos självklara lunchställe.

– Vi har ett koncept som fungerar. Och vi gör det i pappas anda. Det känns som att han är med oss varje dag, avslutar Sonitha med ett leende och ser ljus ut för framtiden.

Denna intervju genomfördes av Victor Salazar för Info Express och sponsrades av Restaurang Dunkis i Sjöbo
E-mail: victor@infoexpress.se

Hassan Barakat (vid ugnen), Christian Mohrin (vid spisen), Johan Andersson (LSS vid väggen), Jerrie Sjögren Nilsson (vid pizzaugnen).

VD & ägaren Sonitha Sjögren

Restaurang Dunkis i Sjöbo

Grengatan 19, 275 35 Sjöbo
Tel. 0416-100 21

Öppettider

Tisdag-Fredag: 11:00 – 20:00

Lördag-Söndag: 11:00 – 22:00

Måndag: Stängt

Välkommen!

TRYCKT KUPONG I SHOPPING VIBE-BILAGAN +
DIGITALT KONTO MED 1-3 DEALS PÅ XPRESS DEALS
FRÅN ENDAST 1.500 SEK/MÅN.

SHOPPING VIBE

– DIN NYA SHOPPINGGUIDE I VÄSTRA SKÅNE

MODE – INREDNING – TEKNIK –
VÄLMAENDE – DEALS – M. M.

SYNLIGHET I VÄSTRA SKÅNE – I PRINT OCH DIGITALT

Vi bygger en stark närvaro i Västra Skåne med målet att bli din främsta reklampartner.

Genom Xpress Media – som inkluderar tidningen Info Express, våra temabilagor, det exklusiva magasinet Öresund Spotlight, årsmagasinet Öresundsperspektiv samt den digitala plattformen Xpress Deals – når du din målgrupp via både tryckta och digitala kanaler.

Vi skapar en optimal kombination av räckvidd, kvalitet och synlighet – för att stärka både ditt varumärke och din försäljning.

